

[Knud Lind]

mænd i forsamlingshusene råber op om. Den slags ting er der faktisk kun ét ord der dækker: almindeligt vælgerbedrag. Det er det, det drejer sig om her, når man taler om Venstre og Skjern Å.

Det er uheldigt, at fru Hanne Severinsen har ladet sig kue med i dette første-, anden-, tredje-faseprojekt, hvor det første koster 100 mio. kr. Hvor stor er rensningseffekten i det her? Var det ikke nemmere, at man brugte disse 100 mio. kr. på nogle andre projekter, hvor selve rensningseffekten i procent var noget højere end det, som man reelt kan fremstille her?

Det er også meget uheldigt, når man nu har set pressen derovrefra og set, hvorledes landmændene har udtalt sig, at fru Hanne Severinsen nu nærmest får det gjort til, at de er jublende lykkelige for dette projekt. Det er jo bedrageri uden lige.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Nu skal man selvfølgelig ikke lade sig provokere af hr. Knud Lind, for så kan en debat blive meget lang. Men alligevel. Jeg kan nu ikke se andet, end at det ville have været vældig godt, hvis hr. Knud Lind kunne slå ørerne ud og lytte til, hvad miljøministeren rent faktisk sagde, nemlig at der er tale om frivillighed. Derfor kan jeg ikke rigtig se, hvordan man generer landmændene, når de rent faktisk ikke kan generes på anden måde, end at de, hvis de gerne vil af med deres jord, kan sælge den. Det er jo dog, synes jeg, en meget mærkelig måde at genere folk på.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det er faktisk tilfældet, at der var meget positive udtalelser fra Landboforeningerne, efter at miljøministeren kom med sin redegørelse i maj. Bl.a. var jeg til dyrskue lige efter, og formanden for Landboforeningerne udtalte, at det var et vældig godt kompromis, man var nået frem til. Når hr. Knud Lind siger, at jeg ikke er i overensstemmelse med de lokale venstrefolk, vil jeg sige, at jeg er i nøje overensstemmelse med, hvad de lokale venstreforeninger netop har indstillet til Venstres gruppe.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ja, herinde i Folketinget er der jo ingen

grænser for, hvad ordet frivillighed kan dække. Jeg tror, vi kan blive enige – også med fru Hanne Severinsen – om, at Skjern Å ikke lader sig flytte frivilligt. Der skal et eller andet til: nogle store maskiner, der skal grave osv. Det er det allerførste.

Det næste er, at den frivillighed, som fru Hanne Severinsen taler om for så vidt angår landmændene, er den frivillighed, man kalder frivillighed under tvang. For den er der jo. Der er jo besluttet noget. Så siger man, at man har en vis frivillighed. Hvis man ikke vil have status quo som i dag, kan man jo sælge jorden. Hvis man ikke er interesseret i at sælge jorden, er der så noget tilbage af den frivillighed for de landmænd, der eventuelt ikke ønsker det? Det er derfor, jeg siger, at Venstre har svigtet landmændene noget så kolossalt i denne sag.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Bare ganske kort: Næ, det er hr. Knud Lind, der svigter landmændene ved at forsinke hele denne proces, for der er ingen, der har noget imod, at man går i gang med frivillig jordfordeling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 61:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Øget fleksibilitet med hensyn til dagpasningsordninger for børn samt tilskud til private børnepasningsordninger).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 8/11 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Jeg vil starte med at sige noget positivt. Det håber jeg ikke socialministeren bliver skræmt af. Jeg vil gerne sige, at Socialdemokratiet er meget glad for, at den del af det gamle forslag, der handlede om indtægtsgraduering, er taget ud. Jeg tror, at vi kan takke den glimrende redogørelse fra BUPL for det. Den har måske overbevist regeringen om, at indtægtsgraduering ikke er nogen god måde at løse de økonomiske problemer på, som børnefamilierne har.

Vi er selvfølgelig også glade for, at socialministeren i sommerens løb har lyttet til vores ønsker om at få en formålsparagraf ind både om puljeordningerne og om daginstitutionerne i al almindelighed. Vi håber selvfølgelig meget på, at der fremmes en lokal bevidsthed og opbakning om det, ellers er det jo ikke så meget værd, som vi kunne have håbet på.

Det tredje, jeg godt vil komme med en positiv kommentar til, er, at der i forslaget nu klart lægges op til, at begge dagplejere skal kunne godkendes som dagplejere. Det siger noget om, at dagplejesystemet som sådan faktisk får lov til at blive det velkvalificerede tilbud til børneforældrene, som det er i dag.

Når vi ser på forslaget som helhed, har vi ikke den opfattelse i Socialdemokratiet, at det er velegnet til at løse det problem, vi står over for, nemlig at der skal skaffes plads til 37.000 børn. Her har BUPL også lavet en ganske glimrende undersøgelse, der viser noget om, hvordan sammensætningen er på ventelistebørnene. Det er hovedsagelig de små børn op til 11 måneder og også børn fra hjem med en social slagside. Vi synes faktisk ikke, at vi kan være bekendt, at den gruppe skal tilbydes billige discountløsninger, som dette forslag meget vel kan give grønt lys for. For forslaget handler jo om, at det skal være billigere løsninger, og prisen, sådan som vi anskuer det, er, at løsningerne skal organiseres på en sådan måde, at medarbejdernes ansættelsesvilkår, overenskomstmæssige forhold og uddannelsesmæssige baggrund ikke i tilstrækkelig grad er præciseret. Det er noget af det, vi vil tage fat på i udvalgsarbejdet.

Vi synes i Socialdemokratiet, at man i daginstitutionsproblemet og løsningen af det skal tage udgangspunkt i virkeligheden, og virkeligheden er altså, at børnefamilierne arbejder. De arbejder i stigende grad. De ønsker kvalificeret pasning. De ønsker uddannede medarbejdere. De vil gerne selv være med til noget af det kreative arbejde med børnene, men de ønsker faktisk, at det skal være offentlige løsninger og offentlig forpligtelse, der skal imødekomme deres behov for kvalificeret børnepasning.

Vi har meget svært ved i Socialdemokratiet helt at acceptere argumentationen for forslaget, der går på et omfattende forsøgsarbejde. Vi har fået en opgørelse fra socialministeren, som viser, at over en 5-årig periode er det 32 forsøg. De 8 af dem er ikke kommet i gang endnu. Derfor er vores konklusion ikke, at man bare kan åbne op. Vores konklusion er, at et sådant pres på forsøgsvirksomhed kunne man udmærket styre under det nuværende system, og så ville vi modvirke den risiko, som vi ser i forslaget.

Vi vil meget gerne være med til at løse venteliste-problemet, også på nye måder, men vi vil være sikre på – og det vil være nogle af de ting, der er afgørende for, om vi kan støtte forslaget – at antallet af voksne pr. barn er i orden, at uddannelsesbaggrunden er i orden, at de løn- og overenskomstmæssige forhold er i orden, at de fysiske rammer er i orden, at det pædagogiske indhold og også medarbejdernes retsstilling er i orden. Det, som vi frygter i dette forslag, er, at medarbejdernes retsstilling, tavshedspligt osv. kan blive anfægtet.

Jeg vil allerede her i første omgang gerne bede ministeren om at kommentere Det Konservative Folkepartis kommunalpolitiske ordførers synspunkt i Jyllands-Posten i dag, hvorvidt det er regeringens holdning, at forældre skal have 2.500 kroner for at passe deres egne børn.

Merete Aarup (KF):

Den konservative gruppe er meget tilfreds med socialministerens lovforslag om at øge fleksibiliteten i dagpasningsordningen for børn. Børn kan godt lide at være sammen med andre børn, men børn kan også lide at være sammen med deres forældre. Derfor skal de passes så nær det hjemlige miljø som muligt eller så tæt på forældrenes arbejdsplads, som det nu kan lade sig gøre. Jo kortere transporttid, jo mere tid får forældrene sammen med deres børn.

[Merete Aarup]

Da det rent finansieringsmæssigt var en fordel at bygge selvejende institutioner frem for kommunale, oplevede vi en stærk forældreslæt omkring vuggestuer og børnehaver. I lokalområderne gik forældrene sammen og fik bygget en børnehave, eller medarbejderne fik virksomheden til at bygge en børnehave, men herefter blev de overtaget af kommunen, og nu er det kommunerne, der bygger. Lokalbefolkningen mistede en mulighed for at gøre en fælles indsats.

Dette lovforslag lukker derimod op, så forældrene atter kan få lov til at tage ansvaret for egne børn, mødes og arbejde sammen om en pasningsordning for deres børn, finde lokaler, bestemme åbningstider, ansætte personale og fastsætte forældrebetalingen.

Lovforslaget peger også på, at regeringen mener, at der er behov for at ændre fripladsgrænserne, men at spørgsmålet jo tages op i anden sammenhæng.

Vi tror, at alternative pasningsordninger kan være med til at give forældrene en børnepasningsplads, der passer til forældrenes arbejdstid og økonomi og dermed tager hensyn til børnene. Det er vigtigt, at politikerne har mod til at gå nye veje, tænke anderledes og smidiggøre lovgivningen, så de snærende bånd fjernes og forældre kan få valgmuligheder.

Der er ikke tale om discountløsninger, for der er ikke tale om stordrift, men netop små enheder. Vi kan ikke bygge os ud af ventelisterne, vi må gå nye veje, og kommunerne er jo også godt i gang. Vi finder det utrolig vigtigt, at der med kommunernes godkendelse hurtigt kan etableres en pasningsordning dér, hvor børnene bor, og som kan nedlægges, når børnene ikke mere har brug for ordningen. Man undgår en lang og omstændelig planlægning og byggeperiode.

Med hensyn til dagplejen mener vi, at det er en god idé, at der kan etableres på en måde i private hjem, og at børnegrupperne kan udvides op til 10 børn, når der er tale om flere godkendte dagplejemødre. Vi tror, der kan opstå nogle spændende miljøer, og at dagplejemødrene kan supplere hinanden.

Jeg vil godt understrege, at kommunen afgør, om de vil støtte, og at kommunalbestyrelsen har både ansvar og tilsyn med de pasningsordninger, der ydes støtte til. Hele børne- og ungdomsområdet bør ude i kommunerne være

samlet under den samme administration, så de små børns pasningsmuligheder, skole og fritid ses i en sammenhæng, og så et samarbejde på tværs af faggrænser kommer det enkelte barn til gode.

Vi mener, at lovforslaget er forbedret med den indsatte formålsbestemmelse, der understreger sammenhæng i børns hverdag, forebyggende arbejde for truede børnegrupper, forældrenes indflydelse ved selvstyre, børns udvikling og trivsel. Men der står også, at der skal lyttes til børn, ja, og det skal vi, og jeg tror, børnene ville sige: Mere tid sammen med mor og far.

Vi anbefaler lovforslaget til videre behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Det lød på fru Merete Aarup, som om fru Merete Aarup ikke var klar over, der stadig væk er omkring 3.000 selvejende institutioner, hvor forældrene i mange af dem i hvert fald udgør bestyrelserne, og hvor forældrene er meget optaget af at gå ind i den daglige virksomhed i daginstitutionen. Det er jo ikke sådan, at alle de institutioner, vi har, er kommunale institutioner.

Men det, jeg egentlig gerne ville spørge fru Merete Aarup om, er: Er det rigtigt forstået, at de snærende bånd, som man gerne vil have lempet på, er dem, vi andre kalder rimelige løn- og ansættelsesvilkår, ordentlige og forsvarlige fysiske rammer omkring børn i dagtimerne. Er det ikke rigtigt forstået, fordi det er faktisk det, der fremgår af socialministerens svar på nogle af de her spørgsmål, at det er de to ting, der er så forfærdelig snærende. Er det dem, vi skal have løst op for?

Så vil jeg også godt spørge fru Merete Aarup, hvordan Det Konservative Folkeparti vil kunne sikre, at truede og handicappede børn kan komme ind i de kommunale puljeordninger, som jo meget vel kan blive organiseret på den måde, at 20 forældre med et både måske intellektuelt og økonomisk overskud slår sig sammen og får andel i en puljeordning. Tror fru Merete Aarup, at de vil være interesserede i at få handicappede og truede børn ind i deres veltrimmede børnegruppe? Det tror vi andre ikke. Vi er i hvert fald i tvivl om det, og vi vil ikke give grønt lys for den risiko, der ligger over for truede børn og handicappede børn, specielt ikke i disse berømte Lotz-tider.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg er godt klar over, at der er en del selvejende institutioner, hvor forældrene arbejder med, men de institutioner, der er bygget igennem de sidste 10 år, har været kommunale institutioner.

Vi føler ude i kommunerne, at der er nogle snærende bånd, når man ikke har kunnet sætte hurtige løsninger i gang, men skulle igennem både forsøgsperioder, anlæg og byggeri, og her får man altså nu nogle muligheder.

Der skal selvfølgelig forhandles om løn- og ansættelsesforhold, men vi mener også, der har været andre snærende bånd, netop det, at vi ikke hurtigt har kunnet sætte ting i gang.

Hvordan vil vi sikre truede og handicappede børn? Det er jo stadig væk kommunen, der skal godkende disse nye ordninger, og det vil sige, at vi ude i kommunerne har så meget ansvar, at vi godt kan sige: O.k., i dette område har vi et behov. Vi har nogle børn, som er truede, og derfor ved vi fra kommunens side, at der skal ekstra personale ind, netop for at disse børn også kan tilgodeses. Jeg frygter ikke, sådan som Socialdemokratiet gør, at det er »sorte« kommuner, der nu vil gå hen og gøre det. Nej, vi vil også gøre det i Odense Kommune, hvor vi gerne vil lave alternative forslag. Vi venter på denne lovgivning, og vi har sat penge af til alternative børnepasningsordninger, men det har været lidt vanskeligt at komme igennem med det bl.a. på grund af nogle snærende bånd. Der er altså mange steder, man gerne vil gøre det. Jeg synes, det er urimeligt, at Socialdemokratiet altid er mistroisk, hvis det ikke lige går sådan, som en eller anden fagforening nu har bestemt at det skal gå. Vi tror på, at dette godt kunne blive nogle gode foranstaltninger for børnene.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Hvis vi havde kommuner over det ganske land, hvor der var velorganiseret socialdemokratisk styre som i Odense, kan det også godt være, at Socialdemokratiet herinde ikke ville være så bekymrede, men vi er faktisk bekymrede for, at de mange Venstrekommuner, som har Venstreborgmestre, som sidder på tingene, ikke har forståelse for, at de fysiske rammer, de økonomiske rammer og de pædagogiske rammer

omkring børns opvækst skal være i orden. Her er det faktisk Folketingets forpligtelse at sikre et vist minimum for Danmarks børn.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

I kommunerne samarbejder vi om disse ting, og det er sjældent, at ét parti har flertal. Derfor kan vi samarbejde og netop lave nogle løsninger, som vi mener er forsvarlige. Det kan ikke være rigtigt, at vi herinde fra Folketinget nu også skal sætte os til – som jeg havde indtryk af at fru Jytte Andersen var inde på i sit første indlæg – også at tale om løn og ansættelse, for det vil sige, at vi ikke engang vil overlade til kommunerne at have de forhandlinger, som de retmæssigt har.

Vi skal passe på, at Folketinget ikke ødelægger et godt initiativ, for der er virkelig muligheder, men vi skal også huske på, at der samarbejdes mange steder, og at der er en lang række gode løsninger. Vi skal ikke kaste smuds på alt.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Når fru Merete Aarup har denne forestilling om, at alt går så glimrende for sig ude i kommunerne, vil jeg godt anbefale det konservative folketingsmedlem at læse det sidste nummer af Fællesrådet, hvor en enlig arbejdsløs kvinde er blevet presset af Lyngby-Tårnbæk Kommune til at etablere en privat pasningsordning. Hun bliver så gravid igen og syg og må af forskellige grunde holde op. I dag er det sådan, at hun er presset ud af sin fagforening, at hun er ansvarlig for ATP og for feriepengeudbetaling til den medhjælper, hun havde, da ordningen fungerede. Det er en situation, hvor man i en stor, velordnet og oven i købet velhavende kommune har presset en enlig kvinde, som stod med sit barn, som ikke kunne blive passet. Det er den type af eksempler, vi er nervøse for at vi vil kunne se mange af i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg kan huske, vi også havde et enkelt eksempel fremme, sidste gang vi diskuterede loven. Jeg vil gentage, hvad jeg sagde dengang: Et enkelt eksempel skal ikke ødelægge mulighederne for, at der kan skabes nogle nye ideer, og at der kan tænkes anderledes.

Agerschou (SF):

Ministerens forslag er en delvis genfremsættelse af et forslag, vi behandlede i sidste samling. Der er en enkelt pind, der er røget ud. Der er ændret lidt hist og pist ved bemærkningerne samt tilføjet en formålsparagraf.

Som sagt behandlede vi et tilsvarende forslag lige mod slutningen af sidste folketingssamling. Det plejer der at være en bestemt grund til, nemlig at Folketingets Socialudvalg så kan få lejlighed til at arbejde med forslaget i sommerperioden for derved at lette arbejdsgangen, når det bliver genfremsat.

Derfor synes jeg, at det er noget overraskende at konstatere, at spørgsmål, der blev stillet i Folketingets Socialudvalg i forbindelse med det sidste forslag, stadig væk ikke er besvaret.

I mandags konstaterede vi, at der manglede svar på 8 spørgsmål; de 6 er kommet ved midt dagtid i dag. Der mangler stadig væk 2, som egentlig er ret væsentlige for vores debat i dag. Jeg kan også konstatere, at de to spørgsmål, som ikke er besvaret, allerede blev stillet den 25. maj.

Det synes jeg ikke er nogen god behandling af Folketingets Socialudvalg, og det vil jeg gerne bede ministeren om en kommentar til.

Ellers er hovedpunkterne i forslaget en udvidelse af mulighederne for dagplejeordninger, at forældrebetalingen skal kunne justeres i årets løb, at der gives mulighed for at etablere såkaldte puljeordninger, så der kan ydes tilskud til forældre og andre, som så kan lave forskellige former for pasningsordninger. Endelig foreslår man, at socialministerens adgang til at fastsætte vejledende regler for indretning m.v. i daginstitutioner ophæves.

I forbindelse med det sidste vil jeg anbefale Socialministeriet at finde ud af, hvad man egentlig mener med en vejledning. Det står nemlig hen i det uvisse, og man argumenterer forskelligt alt efter, hvilken situation man står i.

Hensigten med forslaget er angiveligt at lette presset på daginstitutionerne for derved at få ventelisterne reduceret. Det er et godt formål, men de metoder, socialministeren vil anvende, er mildt sagt uheldige.

Efter vores opfattelse bør daginstitutioner være et tilbud til alle børn, og de skal være andet og mere end blot pasningscentre, hvor børn bliver parkeret, mens forældrene arbejder. Vi mener, at ministerens forslag netop lægger op

til pasningscentre, og alene af den grund er vi imod.

Hertil kommer naturligvis, at det ikke er det, forældrene ønsker. De ønsker daginstitutioner, fordi de gerne vil give deres børn gode muligheder og kvalificeret indhold i den del af dagen, hvor forældrene ikke kan være sammen med dem. Det dokumenteres ofte og bl.a. i den nyeste undersøgelse af BUPL, og det er da også den holdning, der bliver givet udtryk for blandt forældre, man møder rundt omkring i landet.

Hertil kommer naturligvis, at erfaringerne fra de forskellige ordninger efter forsøgsbestemmelsen i bilstandsloven ikke har været særlig løfterige. F.eks. viser det sig, at det er svært, for ikke at sige umuligt for almindelige fuldtidsarbejdende forældre at drive de såkaldte pasningsordninger. Det går efter en periode i skuddermod, og det viser det eksempel, som fru Jytte Andersen var inde på om den såkaldte miniinstitution i Lyngby-Tårnbæk, med al ønskelig tydelighed. Det er et skræmmende eksempel, og det er i øvrigt et af de spørgsmål, vi ikke har fået besvaret, idet vi nemlig bad om en redegørelse for, hvad der egentlig var foregået i Lyngby-Tårnbæk.

Når jeg har sagt det, kunne man selvfølgelig vælge at sige, at ministerens forslag ikke vil få nogen særlig betydning, så det i virkeligheden kan være lige meget. Men faren er efter vores opfattelse, at de bliver en bombe under de nuværende daginstitutioner, og at kommunerne, hvoraf mange er i økonomisk klemme, i løbet af en periode vil fralægge sig ansvaret og blot stikke en pose penge ud til forældre, der gerne vil have deres børn i daginstitution. Så ved vi, hvem der kommer i klemme: det er de børn, der i forvejen er pressede.

Til sidst vil jeg sige, at jeg stadig væk ikke fatter, hvordan man kan blive ved med at hævde, at forslaget er udgiftsneutral. Hvis det er meningen, at der skal komme flere pladser til børnene ud af det, må der være en merudgift, ellers er der tale om det rene trylleri.

Vi har naturligvis en lang række spørgsmål, der skal afklares under udvalgsarbejdet, som vi forudser bliver både langt og grundigt.

Hanne Severinsen (V):

I Venstre er vi naturligvis vældig godt tilfredse med, at dette forslag nu genfremsættes. Der er brug for fleksibilitet, både når det gælder åb-

[Hanne Severinsen]

ningstider, og hvorvidt man kan indrette sig i nærmiljøet.

BUPL har udsendt en rapport, som flere har kommenteret, hvor man konstaterer, at 63 pct. af alle småbørnsforældre foretrækker, at deres børn, hvis de skal passes, kommer i en daginstitution; 20 pct. foretrækker dagpleje og kun 13 pct. egentlige private løsninger.

Ja, vel så. For det første tager man stilling til noget, man ikke kender, og noget, man kender. For det andet er vi jo altså forskellige, og de 13 pct., der gerne vil, skal vel også have lov. Jeg forudser, at dette forslag vil blive benyttet forskelligt i de forskellige kommuner. Jeg vil give fru Jytte Andersen ret i, at man dér, hvor Socialdemokratiet kommer til at dominere, givetvis vil være vældig konservativ og ikke turde kaste sig ud i nye projekter, og derfor synes jeg også, det bliver mere spændende at blive kommunalpolitikere efter kommunevalget, og efter at vi har fået vedtaget dette her, for så kan man rigtig se, hvordan der er nogle kommuner, som er langt bedre til at bruge fantasien end andre, og det behøver altså ikke altid at være dårligt, vil jeg gerne sige til fru Jytte Andersen.

Det er jo sådan, at når noget nyt kommer op, vil man i første omgang være lidt bange og sige: Uha, hvad sker der dog? Den bekymring så man også, da skolefritidsordningerne blev gennemført, og det viser sig jo rent faktisk, at det de fleste steder fungerer glimrende. Der har været megen larm, lige da de blev oprettet, men der har været forbløffende lidt larm, når de endelig er begyndt at fungere. Det viser jo netop, at vi skal passe på, at vi ikke er så konservative i ordets egentlige forstand – og her er det jo altså Socialdemokratiet, der hører til de konservative – at vi er bange for at give os i kast med noget nyt.

I øvrigt vil jeg også påpege det interessante, at da udvalget vedrørende børns dagligdag, som blev nedsat i 1987, gav sig til at spørge, hvad børnene ønskede, viste det sig, at de først og fremmest ønskede at være noget mere i fred, at de følte, at de var overpassede, og at de ønskede frirum. Så spørgsmålet er: Hvem skal vi egentlig spørge? Vi skal også spørge børnene, og de har måske nogle andre behov, end vi tror. Jeg synes, alene det viser, at der er brug for et stykke udviklingsarbejde.

Vi har set, hvordan friskoleloven har ført til mange spændende pædagogiske nydannelser,

fordi der har været frihed til at tilrettelægge undervisningen på en anden og mere spændende måde. Det er jo netop en udvikling, som dette forslag også kan åbne for på børneomsorgsområdet, hvor socialministerens forslag giver mulighed for fornyelse, sådan at vi får prøvet andre måder at passe børn på. Jeg mener, at det bliver spændende i de kommende år at være med til at få dette her til at fungere. Der bliver et stort spillerum for kreativiteten, og i den forbindelse bør man først og fremmest tage hensyn til børnenes og forældrenes ønsker.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Hanne Severinsen, at den form for konservatisme, der betyder, at der er mange gode og prisbillige daginstitutioner i en kommune, er en form for konservatisme, som Socialdemokratiet til enhver tid vil støtte. Problemet er bare, at det faktisk kun er i de socialdemokratiske kommuner, at der er en meget høj dækningsgrad, og det er den vej, vi stadig væk synes vi skal gå. Vi kan godt undvære den form for fornyelse, der handler om at skulle passe 37.000 børn for de samme penge, som vi bruger i dag.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg vil gerne komme med et svar, idet der i Jyllands-Posten står, at den kommunalpolitiske ordfører har udtalt, at den konservative gruppe står bag et forslag om at give forældrene 2.500 kr. om måneden.

Jeg vil gerne her fra denne talerstol sige, at denne udtalelse ikke dækker den konservative gruppe.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Vi har ikke drøftet det i Venstres gruppe, så jeg tør ikke sige, hvad resultatet ville være blevet, hvis vi havde lavet en afstemning; jeg tror nok, vi nærmest ville være for.

Men til fru Jytte Andersen vil jeg sige, at det at indføre gode og prisbillige daginstitutioner til alle børn i alle kommuner i hvert tilfælde koster temmelig meget. Har man prøvet at regne på det? For det er noget, der ligger over 10 mia. kr.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Nej, det er faktisk ikke rigtigt, at det koster 10 mia. kr., men det er klart, at det koster penge at gøre sig anstrengelser i den økonomiske prioritering, der handler om at få flere penge ud til børneområdet. Og det har Socialdemokratiet klart taget stilling til i »Gang i 90'erne«; der skal kanaliseres penge over til børneområdet, for vi skylder faktisk børn før skolealderen det velfærdsgode, det er at få en ordentlig pasning. 10 mia. kr. er grebet ud af den blå luft. Undskyld, jeg siger det.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Nej, det er det faktisk ikke, for vi har nemlig prøvet at beregne flere eksempler på, hvad det ville koste, hvis man gav forældrene det antal penge, som en daginstitution koster, og det koster utrolig mange penge. Så må det jo omvendt også koste samme utrolig mange penge – og så vidt jeg husker, er 10 mia. kr. meget underdrevet, men det kan socialministeren måske sige noget om.

Jane Oksen (FP):

Det er dejligt som Fremskridtskvinde at kunne sige, at her er et socialt forslag, vi er meget positive over for.

Jeg vil ikke sige, at institutioner er roden til alt ondt, men jeg vil sige, at Fremskridtspartiet langt foretrækker dagplejeordninger for institutionspladser. Vi mener også, det vil blive billigere at bruge den slags ordninger, men vi mener absolut også, at de er lige så gavnlige for børnene som institutioner, hvor der er skiftende personale, og hvor der er stramme regler. Dette åbner for noget, der ligner rigtige hjem. Hvis man har 10 børn og 2 voksne samlet, giver det en langt hyggeligere stemning for børnene, og de knytter sig mere til de voksne personer, de omgås, på den måde.

Da et lignende forslag blev fremsat før sommerferien, var vi også positive. Det, vi kunne frygte, og som vi stadig frygter, er selvfølgelig, om det bliver muligt at skaffe alle disse dagplejehjem, som der er lagt op til. Og hvad det angår, synes vi i forbindelse med den aktuelle debat, at man burde tænke lidt på de unge arbejdsløse, som vi jo også har et forslag om i dag.

Prøv at få nogle af disse unge ledige ud i disse dagplejehjem; det ville være et meget dejligt arbejde for dem at have med børn at gøre. Så der var i hvert tilfælde ét sted, hvor man kunne løse problemer, når man ikke kan skaffe dagplejemødre nok. Og når der må være 2 voksne i et dagplejehjem, så lad da den ene af dem være en ung arbejdsløs, der kan støtte med pasning af børnene og på den måde komme ind i noget meningsfuldt arbejde. Det er jo i hvert tilfælde en måde at afskaffe de store ventelister, der er til vore institutioner – et problem, som vi alle sammen ved vi ikke har penge til at løse. Der er ikke penge til at bygge flere institutioner, og på længere sigt mener jeg heller ikke der er behov for disse institutioner.

Hvis vi ser på børnetallene, tror jeg ikke, der bliver behov for institutioner fremover. Der vil næppe blive født så mange børn, som der er blevet tidligere. Det betyder, at antallet af de unge årgange vil falde, og det vil i sig selv sige, at der heller ikke bliver født så mange børn, når vi ser længere frem i tiden. Vi skal jo ikke bare se et par år frem i tiden, men måske gerne 20–30 år. Står disse institutioner der først, koster de jo dyrt i drift, og så vil man måske være tilbøjelig til at sætte flere pædagoger til at passe færre børn.

Vi tror, at der i dette forslag ligger noget meget menneskeligt ved, at børnene passes i almindelige hjem, og alle de ting, der gøres forsøg på med fleksible ordninger, ser vi venligt på, også at der skal være mulighed for at få passet børnene om aftenen, altså at der skal være mulighed for deltid. I det hele taget mener vi, at fleksibilitet på børnepasningsområdet er tidens løsen både menneskeligt og økonomisk.

Vi kan formentlig støtte dette forslag fuldt ud. Skulle der være nogle småting, får vi dem nok ordnet i udvalget.

Kirsten Lee (RV):

Når man har siddet og hørt på ordførerne for Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, kunne man næsten fristes til at tro, at forældre og kommuner var besat af onde viljer, når det drejer sig om børn, men det er jo ikke tilfældet.

I Det Radikale Venstre støtter vi forslaget uden tøven. Det er nødvendigt, at vi er langt mere fleksible, når det drejer sig om dagtilbud til børn.

[Kirsten Lee]

Vi tror også på selvforvaltning, og vi har da også fået at vide i dag, at det gør SF også – i teorien i hvert fald – men det kniber mere i praksis. Vi ved nemlig, at forældre er ansvarlige, og det er de kommunale myndigheder også. De godkender naturligvis kun ordninger, som er ordentlige for børnene. Dette her drejer sig om ordninger, der skal godkendes. Det drejer sig ikke om piratordninger, som er underlødige, og hvad man ellers kan finde på at sige om dem.

Jeg kunne i den forbindelse godt tænke mig at spørge fru Jytte Andersen, om hun har den opfattelse, at Venstreborgmestre ikke lever op til den forpligtelse, de har med hensyn til at føre tilsyn m.v. over for dagtilbud til børn. Det kan da ikke kun være socialdemokratiske borgmestre, der er helgener. Så tror jeg nok, det ville se anderledes ud i nogle af de socialdemokratiske kommuner rundt omkring i landet.

Vi synes, det er godt, at der kommer puljeordninger. Vi mener, de er nødvendige, og jeg synes også, det er godt, at de ikke alle sammen bliver omfattet af den centrale visitation, for det gør det muligt for forældre, som har et idébestemt grundlag, som de gerne vil have deres børn påvirket af, at realisere dette ønske. Den mulighed kan jo reelt ikke udnyttes i dag.

Man kan godt tale om, at der jo er flere tusinde selvejende institutioner, men det er nu engang de centrale pladsanvisninger, der sender børnene til disse institutioner, og forældrene har ikke mulighed for – det har de selv anført mange gange – at lade disse institutioner få lov til at køre på det idébestemte grundlag, de måtte ønske.

Vi håber faktisk, at mange kommunalbestyrelser vil give afkald på den centrale visitation i disse tilfælde. Vi er glade for, at ministeren følger forslaget fra udvalget om børns dagligdag, sådan at vi nu får en formålsparagraf inden for dagtilbudsområdet, og vi støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg kan oplyse fru Kirsten Lee om, at vi i SF går ind for selvforvaltning, men ikke for anarki. Og når fru Kirsten Lee mener, at kommunerne kun vil godkende ordninger, der er rimelige og ordentlige, så er det, fordi fru Kirsten Lee ikke tager hensyn til virkeligheden. I den forbindelse vil jeg anbefale fru Kirsten Lee at læse den

omtale af en puljeordning eller miniinstitution, eller hvad man nu skal kalde det, som er bragt i FTF's blad, der handler om en miniinstitution i Lyngby-Tårnbæk Kommune. Det er et skræmmende eksempel. Der er tale om en ordning, som er godkendt, og som er endt i det rene kaos.

Vi har i Folketingets Socialudvalg den 26. maj 1989 bedt om at få en redegørelse for, hvad det egentlig var, der skete i Lyngby-Tårnbæk, men uden resultat. Grunden til, at vi ikke har fået svaret, kan jo være, at Socialministeriet ikke var opsat på at forstyrre fru Kirsten Lees opfattelse af virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jamen så synes jeg da også, at hr. Agerschou skulle læse om et af de forsøg, der har kørt med strålende succes, nemlig i Holstebro, hvor en far og mor har været dagplejere for op til 10 børn til alles fulde tilfredshed og under fuldstændig betryggende former. Vi skal da nok kunne finde nogle fiaskohistorier, men skulle vi ikke også kunne tillade, at succeserne kan få lov til at opstå?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Nu henviser fru Kirsten Lee til den solstrålehistorie, som ordførerne har fået sendt ud, går jeg ud fra, men når man ser reelt på de forsøg, der har været, i den rapport, vi har fået tidligere fra ministeren, må man ærlig talt sige, at det er ikke overbevisende mange solstrålehistorier, der kan præsteres om disse forsøg.

Det handler dybest set om, at man har villet gøre det så billigt som overhovedet muligt, og så bliver det selvfølgelig også dårligere.

Dermed være ikke sagt – og det har jeg aldrig sagt på Socialdemokratiets vegne heroppefra i denne debat – at vi bare skal bygge bevidstløst ud ad landevejen. Vi kan godt finde ordninger. Vi har også nogle ideer til, hvordan man kan finde løsninger på en daginstitutionsudbygning, der er socialt og økonomisk forsvarlig, og som også bygger på forældreengagement, decentralisering og selvforvaltning.

Men fru Kirsten Lee sagde noget i retning af, om jeg ikke troede, at Venstreborgmestre levede op til deres tilsynsforpligtelser. Det vil jeg

[Jytte Andersen]

svare på på den måde, at der i hvert fald er meget, der tyder på, at Venstreborgmestre og Venstrekommuner tager bilstandslovens § 69 meget afslappet. Det er faktisk i de kommuner, hvor der er lavest daginstitutionsdækning, til trods for at der i bilstandsloven står, at kommunerne skal leve op til behovet. Og dér er der et helt klart billede af landkortet: Det er Venstrekommuner, som blæser højt og flot på § 69.

Dermed være ikke sagt, at der ikke er ventelister i socialdemokratiske kommuner, men dér har man som perspektiv at leve op til § 69.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Nu sagde fru Jytte Andersen det meste af det, jeg ville have sagt, så nu må jeg finde på noget andet.

Så vil jeg gøre fru Kirsten Lee opmærksom på, at det, hun sagde om, at kommuner naturligvis kun godkender ordninger, der er rimelige og ordentlige, er lodret forkert, fordi vi altså har eksempler på, at kommuner har godkendt ordninger, der har været helt kaotiske.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

For det første er det heldigvis ikke kun hr. Agerschou, der skal definere, hvad »ordentlig« er.

Men til fru Jytte Andersen vil jeg sige, at der jo også er tale om forskellige behov i forskellige kommuner. Der er faktisk kommuner, hvor der ikke er så mange, som ønsker børneinstitutioner. Der er forskellige mønstre på det område, og der findes faktisk også forældre, der ønsker at passe deres børn selv.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

Da CD's ordfører i denne sag, fru Bente Juncker, ikke kunne være til stede, skal jeg her tilkendegive CD's positive holdning til lovforslaget.

Dog er der et lille men. Vi vil meget gerne have præciseret, at man har en garanti for, hvis man sender sine børn ud i en privat pasningsordning og der er offentlige penge med, at de fysiske rammer er i orden, og at det er et ordentligt personale, der passer børnene. Vi holder meget af, at der skal være en øget fleksibilitet, men selv om vi godt kan lide det, skal vi altså

også have en garanti for, at mange af de ting, som fru Jytte Andersen har præciseret i sit indlæg, fungerer. Det håber vi vi kan få under udvalgsarbejdet.

Så vil vi være meget positive over for forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

I årevis har vi debatteret, hvad der nu er bedst for vore børn – om de skal være hjemme, om de skal være på institutioner, hvor mange institutioner der skal være osv., osv.

Og man når faktisk ikke ret langt i det, for så kan man læse i aviserne, at nogle partier mener, at der skal være institutioner til alle børn, og så koster det så og så mange milliarder. Vi er nogle, der mener, at forældrene også skal have lov til at passe deres børn, og det koster så og så mange milliarder.

Man siger også, at forældre i hvert fald ikke skal have penge for at passe deres egne børn, for det er jo af det onde. Men på den anden side skal det altså være sådan, at pengene gerne må gives til institutionerne.

Man bliver altså faktisk belønnet for at være så venlig at gå ud og arbejde, og gør man det, har man krav på at få sit barn passet.

Jeg synes ikke, vi har en retfærdig ordning, og det har jeg aldrig ment. For havde vi en retfærdig ordning på børneområdet, skulle den netop være fuldstændig uafhængig af, hvad man ønskede. Der skulle være de institutioner, som folk ville have, og det skulle være sådan, at de forældre, der ikke ville have dem, kunne få lov at passe børnene selv og kunne få lov til at oprette de institutioner, de gerne ville have.

Vi taler om ventelister. Det vil altså sige, at de forældre, der er så heldige i dag at få en institutionsplads, får tilskud. De mange, der ikke kan få plads og vælger selv at passe deres børn, får ingenting. Ingen har hidtil kunnet overbevise mig om retfærdigheden i dette. Og det tror jeg heller ikke kan lade sig gøre, for det er og bliver uretfærdigt.

Så kommer der et forslag her, som åbner nogle muligheder, og så bliver det heklet ned fra visse sider, for de stakkels børn kan jo ikke få det godt nok, og det kan kun gå godt, hvis det er i socialdemokratiske kommuner; hvis det er i alle mulige andre, vil det slet ikke gå godt. Forældrene har ikke forstand på, hvad der er bedst for deres børn, og må ikke bestemme, hvordan

[Inger Stilling Pedersen]

de vil have dem passet. De er slet ikke egnet til at have med deres børn at gøre. Tænk, hvad de skulle gøre, hvis de ikke havde pædagogerne. Stakkels børn!

Jeg synes, det er et meget fint forslag, der kommer fra socialministeren, og det fortjener en meget hurtig gennemførelse. Så kan man jo se ude i kommunerne, om man har lyst til at prøve det eller man ikke har lyst til at prøve det. Men man giver i hvert fald nogle muligheder.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge Socialdemokratiet og SF, hvorfor man er så bange for, at forældrene ikke selv kan finde ud af det. Undervurderer man ikke i mange tilfælde forældrene? Det er jo kommunens pligt at sørge for børn, også for de børn, der er dårligt stillede og handicappede på forskellig vis. Javist, dem skal der sørges for, men der er jo også mange såkaldt normale børn, som har et behov for at komme ud.

Kristeligt Folkeparti mener, det er vældig godt, at man har institutionerne, enten det så er på det ene eller det andet grundlag, de hviler, som et supplement, men aldrig som en erstatning for forældrene.

Vi så da gerne, at man på et eller andet tidspunkt kunne komme så langt, at man kunne få økonomisk råd til at sige: Jamen der er faktisk en reel mulighed for, at alle børn over en vis alder kan være 3-4 timer i en eller anden form for institution, hvor de kan få tilgodeset deres behov – for det behøver jo ikke bare at være det, at man har arbejde; det kan jo også være, at man har behov for at være sammen – at man får lov til at lave sin institution på det grundlag, man nu ønsker, og ansætte de pædagoger, man gerne vil have.

Jeg tror, vi alle er interesseret i, at børn skal have det så godt som overhovedet muligt og have optimale muligheder. Der er ikke nogen, der ønsker, at man skal have et område, hvor børnene forsømmes, og hvor de bare skal passes for at blive passet.

Tværtimod mener vi, at institutioner skal være pædagogiske, og det kan de have meget svært ved at leve op til en hel dag. Stakkels børn, der skal stimuleres dagen igennem – nej, børnene har netop brug for at få lov til at være i deres hjem – dér kommer deltid og flekstud ind i det – at de får lov til at være der så meget som muligt og tage del i hjemmet, og at de får lov til at komme ud sammen med andre børn, får lov

til at opleve, hvor dejligt det er også at være i en børnehaven. De fleste børn elsker jo deres børnehaver, og de skal også blive ved med at være der. Vi skal bare passe på, at de får den balance i det. Jeg så gerne, at der var langt større muligheder for, at alle børn kunne komme i halvdagsbørnehaver.

Derfor håber jeg også, at dette forslag må komme igennem, og så må vi se, hvordan det fungerer. Jeg kan ikke se, at der er noget som helst at være bange for.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Inger Stilling Pedersen, at vi i Socialdemokratiet bestemt ikke undervurderer forældrene, og vi har aldrig på noget tidspunkt lagt op til, at institutionerne skulle være erstatning for forældrene. Tværtimod skal institutionerne være understøttende og supplerende til børns udvikling, og den forankring, børn har i deres dagligdag og virkelighed, er først og fremmest forældrene.

Men når vi slår så meget og så kraftigt til lyd for, at der skal være tilstrækkelig mange gode og rimelige institutioner, hænger det sammen med, at begge forældre i dag arbejder og i stigende grad er på arbejdsmarkedet, hvorved vi synes, de faktisk også betaler til fællesskabets kasse, så de også med rimelighed kan forvente, at fællesskabet – og det er jo os, Folketinget og kommunerne – lever op til deres behov for at få passet børnene, mens de er på arbejdet.

Vi kunne godt ønske os, at forældre og børn havde mere tid til hinanden i dagligdagen. Og det er også derfor, vi plæderer så kraftigt for en nedsættelse af den daglige arbejdstid. Det kunne vi godt ønske os. Men jeg vil gerne understrege, at vi ikke undervurderer dagens forældre. Vi vil gerne også støtte dem på den måde, at de har nogle rimelige kvalificerede muligheder for at få passet deres børn på en måde, de har størst mulig indflydelse på. Det er faktisk til glæde både for børn og medarbejdere og forældrene selv.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jamen vi kan da sagtens blive enige om vigtigheden af en god institution. Men der er noget, som jeg ikke rigtig forstår. Begge forældre

[Inger Stilling Pedersen]

arbejder, så betaler de, og derfor har de krav på at få passet deres børn. Jamen hvis nu der kun er én, der arbejder, og vedkommende har en indtægt på 250.000–350.000 kr., så er de sådan stillet, at de skal af med meget mere ekstra skat af de sidst tjente penge, fordi der er kun én. Hvis der nu er to, der tjener, er man altså mere værdifuld ude på arbejdsmarkedet.

Hvorfor skal den person med den ene indtægt ikke også have mulighed for at få noget for at tage sig af børnene? Det er det, jeg ikke kan forstå. Hvorfor skal man favorisere, at begge arbejder? Man animerer folk og lægger op til det, selv om fru Jytte Andersen og jeg, helt klart tror jeg, er enige om, at det er vigtigt for børnene at være hjemme. Det er vigtigt, at børneinstitutionerne er et supplement til hjemmet, men det kræver altså også, at vi giver mulighed for også økonomisk at tilgodese de forældre, som måske ønsker kun at have et deltidsarbejde eller flekstid, fordi de måske slet ikke fysisk eller psykisk har kræfter til, at en familie har to heltidsjob.

Det, jeg ønsker, er, at vi får meget større mulighed for at give hinanden nogle flere muligheder, og det savner jeg altså lidt forståelse for.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal takke ordførerne – og heldigvis et flertal af ordførerne – for den venlige modtagelse, dette lovforslag har fået.

Jeg håber egentlig ikke, at debatten skal udvikle sig ret meget mere, for jo flere gange fru Jytte Andersen er på talerstolen, jo længere synes jeg hun får talt sig væk fra den meget vigtige melding, som jeg i hvert fald noterede mig, nemlig at Socialdemokratiet ikke har taget endelig stilling til forslaget, men at man vil arbejde med det i udvalget. Det siger jeg tak for, og jeg siger også tak for, at man dog har bemærket, at vi har foretaget nogle ændringer i lovforslaget efter debatten i maj måned.

Jeg lægger megen vægt på, at Socialdemokratiet ligesom os andre har noteret sig, at formålsparagraffen primært skal tjene som grundlag for en lokal debat – en øget lokal bevidsthed tror jeg der blev sagt fra fru Jytte Andersens side – om børnepolitikken i lokalområdet. Det er faktisk også meningen med den. Det er klart, vi ikke i detaljer skal fastlægge målsætningen for børnepasning ud over det ganske land. Det tror jeg faktisk ikke vi er særlig gode til.

Når vi har taget forslaget om indtægtsgradering ud, hænger det sammen med, at udviklingen her i huset er blevet overhalet af både den ene og den anden plan. Det er ikke ukendt, at jeg længe har ønsket, at vi skulle ændre på fripladsgrænserne, og at regeringens plan indeholder et forslag om forbedring af børnefamiliernes økonomi på i alt 500 mio. kr. – vel at mærke under forudsætning af, at de mennesker, der vil stå bag et sådant forslag, også er parat til at finansiere det på den ene eller den anden måde. Det er nu engang ikke særlig socialt blot at skabe nye underskud.

Målet er det samme, som også ligger bag Socialdemokratiets »Gang i 90'erne«, nemlig at vi skal prøve at minimere de problemer, der er med »marginalskatteprocenten«, altså det forhold, at enkelte indtægtsgrupper er helt oppe på over 100 pct. i marginalskat, hvis man vil bruge det udtryk, når man regner daginstitutionstakster med. Det hele skal naturligvis ses i sammenhæng med den generelle omlægning af hele skattesystemet og skatteskalaerne. Det er derfor, det er pillet ud.

Jeg vil sige, at når det er kommet ind – det ved hr. Agerschou, som vist efterlyste en forklaring, også – er det, fordi det indgik i den aftale, regeringen lavede i juni måned 1988 med Kommunernes Landsforening, som hele tiden har sagt, at de egentlig var klar over, at den var gal med lavindkomstfamilierne og deres økonomi ikke mindst set i relation til de familier, som er på passiv ydelse, og at man kunne komme disse familier til hjælp, hvis man havde mulighed for at nedsætte daginstitutionsbetalingen for lavindkomstgrupperne uden samtidig at skulle gøre det for de høje indkomster. Det har været KL's argument for at ønske denne ordning, og det kan man så tolke, som man vil.

Men jeg vil i hvert fald sige, at det ikke er BUPL's argumenter, der har gjort indtryk – jeg tror, det var det, fru Jytte Andersen spurgte mig om – for BUPL forudsætter, at de tilskud, der i dag udbetales i et lille antal kommuner, ville falde bort eller omlægges. Det har faktisk ikke været KL's argumenter. Argumenterne har netop været, at man forudså, at en del kommuner, som i dag ikke helt generelt til alle vil udbetale tilskud til nedsættelse, ville komme med på vognen så at sige, hvis de fik denne mulighed.

Men vi lader det ligge, til vi ser, hvordan den samlede børnepolitik kan komme til at se ud.

[Socialministeren]

På et eller andet tidspunkt må vi vel komme et stykke vej.

Jeg har også noteret mig, at Socialdemokratiet har lagt mærke til, at vi nu udtrykkeligt har skrevet, at begge dagplejere – hvis vi laver dagpleje med 2 dagplejere – skal kunne godkendes. Det har hele tiden været meningen, men nu har vi altså fået det skrevet ned, så der ikke skulle være nogen problemer.

Jeg er bestemt ikke tilhænger af, at vi skal lave billige discounttilbud, som fru Jytte Andersen sagde. Det er ikke det, der ligger i det, men der ligger alene det, at vi må give mulighed for at lave andre løsninger end dem, der fører til, at det skal koste mellem 80.000 og 100.000 kr. om året at få passet et lille barn. Det kan vi simpelt hen ikke klare med de økonomiske muligheder, vi har. Det er derfor, vi gerne vil tilbyde andre muligheder.

Det er rigtigt, og det skal jeg være den første til at notere, at hovedparten af Danmarks forældre i dag ønsker de ordninger, de kan se foran sig. Det er meget naturligt, for der er altså mange, der har svært ved at forestille sig noget, man ikke kender. Men hvorfor skulle vi dog ikke lave nogle ordninger, selv om der kun er 5 eller 10 pct., der ønsker dem? Det har faktisk været lidt besværligt at skulle oprette disse frikommuneforsøg eller 138 B-forsøg hver gang med regulativer osv. Det er dog mere naturligt, at vi giver den mulighed, og så gør det da ikke noget, at vi imødekommer 5–10 pct. Det kunne jo også tænkes, at der kom nogle ordninger frem, som folk fik lyst til, så denne procentdel kunne vokse, uden at det betød, at tilbudene blev ringere. Det er, ligesom man forudsætter, at dette nødvendigvis skal føre til ringere tilbud.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at regeringen fremsætter dette forslag ud fra en klar bevidsthed om, at det i dag kun er 5 pct. af børnene, der har den ene forælder hjemme. 95 pct. af børnene bliver passet på den ene eller den anden måde. Jeg tror, at vi inden for et kort åremål vil se en fremtid, hvor stort set 100 pct. ikke skal være hjemme. Jeg tror ikke på, at den ene forælder i nævneværdig grad vil vælge at gå hjemme hele tiden. Når vi giver vores døtre uddannelse, vil de også have arbejde.

Jeg tror derimod på, at – og det ved vi fra undersøgelser – begge forældre faktisk i dag ønsker nedsat arbejdstid. Man kan bare konstate-

re, at det kan de ikke få på arbejdsmarkedet, og selv om de kunne, ville de ikke have meget økonomisk glæde af det i relation til deres daginstitutionsbetaling, fordi systemerne er så stive, at selv om man f.eks. kun har brug for 30 timers pasning, kommer man til at betale for 40 eller 39 timer, eller hvor meget det er. Det er nogle af de stive systemer, vi gerne vil have slået revner i.

Jeg ved ikke, hvorfor der skulle være særlige problemer med medarbejdernes retsstilling, tavshedspligt osv. De ordninger, vi foreslår, er underlagt kommunalt tilsyn fuldstændig på linje med de ordninger, vi kender.

Jeg vil gerne sige til ikke mindst hr. Ager-schou, som påpegede, at kommuner godkender ordninger, der er kaotiske, at kommunerne selvfølgelig godkender efter en grundig undersøgelse af de pågældende ordninger, men der er da nogle af dem, der går i stykker undervejs. Det er vel også sket, at man har måttet tage en godkendelse fra en dagplejemor. Det er fuldstændig urimeligt at trække et enkelt eksempel frem – når man i øvrigt formentlig ikke er i stand til at offentliggøre den egentlige sammenhæng – og så deraf slutte, at kommuner godkender kaotiske ordninger. Tværtimod, i det tilfælde, hr. Agerschou nævnte, brugte kommunen netop sin tilsynspligt og lukkede ordningen.

Fru Jytte Andersen spurgte mig, om det var regeringens holdning at udbetale 2.500 kr. pr. barn pr. måned. Nej, det er det ikke. I øvrigt kan man slå op i børneredegørelsen og se, hvad regeringens holdning er. Vi tager afstand fra forældreløn.

På et tidspunkt sagde fru Jytte Andersen også, at hun var nervøs for de handicappedes muligheder i disse ordninger. Jeg bliver nødt til at henvise til, hvad der rent faktisk står i forslaget: »Kommunen kan opretholde sin visitationspligt, hvis den ønsker det.« Så kan man spørge: Hvorfor vil man give lov til at se bort fra den? Fordi det har vi faktisk gjort i en hel del af frikommuneforsøgene, hvor der har været tale om særlige pasningsordninger. Der kunne være tale om særlige holdningsprægede ordninger, f.eks. Rudolf Steiner-børnehaver, som kunne have lyst til at fungere – om jeg så må sige – i et særligt miljø. Der ville det vel ikke være rimeligt, om kommunen nødvendigvis skulle opretholde sin visitationspligt.

[Socialministeren]

Men det er givet, at kommunen har pligt til at finde pasningsordninger, også socialpædagogiske ordninger, til udsatte grupper børn, og den forpligtelse forsvinder ikke, fordi vi giver mulighed for nogle andre ordninger. Der er vel ingen kommuner i dag, der ikke har offentlige pasningsordninger efter de gammeldags regler. Men derfor kan der godt være tale om, at man vil opretholde visitationspligten, så man har mulighed for at sætte ind med f.eks. støttepædagoger til handicappede. Jeg kan ikke se, at der er nogen forskel her, og der kan ikke blive tale om – medmindre forældre og kommune er enige om det – at ophæve denne visitationspligt.

Jeg ved ikke, hvorfor disse ordninger her skulle give specielt pres på enlige mødre. Det, der blev beskrevet som et uheldigt eksempel, fungerer nu under de nuværende ordninger. Så den mulighed består vel også i dag. Jeg har altså ikke den samme mistillid til kommunerne, som Socialdemokratiet og især SF åbenbart har.

Hr. Agerschou havde en række indvendinger mod forslaget. Vi kender dem fra maj måned i år og i øvrigt fra visse dele af fagpressen. Jeg skal ikke gå langt ind i det, men jeg må dog sige, at det undrer mig lidt, at SF's ordfører vil bruge udtrykket, at ordningerne i denne lov skulle lægge en bombe under det etablerede system.

Det er noget, jeg har set i en enkelt overskrift. Ikke engang BUPL's forretningsudvalg vil stå bag sådan en udtalelse. Jeg synes, den er noget forældet. Det må I undskylde jeg siger.

Så siger hr. Agerschou, at han gerne vil have en forklaring på, hvorfor vi ikke har svaret på de spørgsmål, der blev stillet. Det er normalt sådan, at hvis man ikke når at få svaret, falder spørgsmålet bort i sommerferien, og som det foreligger for mig, var de nævnte ikke blandt de opretholdte.

Når vi så i øvrigt ikke svarede, var det, fordi jeg allerede sidste år meddelte, at jeg ville fremsætte et revideret forslag og ikke bare en genfremsættelse. Just derfor. Men hvis der er sket en misforståelse, er det meget beklageligt, og vi skal selvfølgelig gøre os umage med at få svaret hurtigt også på de spørgsmål, der mangler. Der er ikke nogen, der er mere interesseret end regeringen i at fremme dette forslag, så der ligger ikke noget ønske om at forhale noget.

Jeg vil give fru Hanne Severinsen fra Venstre ret i, at det kan blive meget spændende at følge den udvikling, der nu kommer i gang. Det kan godt være, at det bliver meget små og beskedne forsøg, men jeg vil dog alligevel sige, at hver gang vi prøver at slå en breche i nogle af de meget stive systemer, er det virkelig opmærksomhed værd, og jeg synes, at alt, hvad der i øvrigt sker på det socialpolitiske område i kommunerne for øjeblikket, ikke giver os grund til at være nervøse. Tværtimod ser det ud, som om det er derude, nytænkningen blomstrer, og ikke just her på stedet.

Jeg skal sige til fru Jane Oksen, at om den ene dagplejer kan være en ung arbejdsløs, afhænger af, om den unge arbejdsløse i sig selv kunne være blevet godkendt som dagplejer. Det vil nok i de fleste tilfælde være ret tvivlsomt. Der er ikke tale om, at vi bare sætter en ung arbejdsløs medhjælp ind til en dagplejemor. Typisk vil det være et ægtepar, eventuelt to mødre, og vi har faktisk ganske gode beskrivelser af sådanne forsøg med ægtepar, som viser sig at være en stor kvalitet for børnepasningstilbudene.

Jeg takker for tilslutningen fra CD og Kristeligt Folkeparti. Kristeligt Folkeparti bliver ved med at tale om, at det er uretfærdigt, at de folk, der passer deres børn, ikke selv får noget. Jeg må sige, at det er desværre en tankegang, som vil føre meget langt ud i mosen, hvis vi skal begynde at betale folk for alt, hvad de gør selv, og det har vi simpelt hen ikke økonomi til. Jeg skal dog også gøre Kristeligt Folkeparti opmærksom på, at endnu i dag er skattesystemet indrettet sådan, at man tager specielt hensyn til den nævnte familie med en indtægt på 250.000–300.000 kr. og med en hjemmegående ægtefælle.

Alt i alt vil jeg anbefale forslaget til en hurtig og velvillig behandling i udvalget, og det vil naturligvis kunne træde i kraft umiddelbart, al den stund der ikke er tale om nogen form for påbud. Det er alene en ordning – og det vil jeg gerne slutte med at understrege – som for det første forudsætter, at de forældre, der er tale om, er med på den, og for det andet, at kommunen går ind for den. Så der er faktisk både seler og livrem i denne ordning.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil benytte anden runde til at præcisere den socialdemokratiske holdning til forslaget.

[Jytte Andersen]

Vi kan ikke medvirke til forslaget, som det foreligger. Vi har brug for at få betydelige præciseringer, som gør det til kvalificerede ordninger, og jeg vil godt nævne fem punkter, som er afgørende for vores endelige stillingtagen.

For det første ønsker vi, at det skal være ordninger, hvor der indgås overenskomst om løn- og ansættelsesvilkår.

For det andet ønsker vi præcisering af, hvad det er for fysiske rammer, disse ordninger skal etableres i.

For det tredje vil vi have sikkerhed for et pædagogisk indhold, som i meget høj grad hviler på, hvilke normeringer man lægger op til.

For det fjerde vil vi lægge vægt på medarbejdernes retsstilling.

For det femte ønsker vi, at det skal være uddannet personale, og i den sammenhæng flugter vi flot med KL's holdning til, hvilke medarbejdere der skal være i de øvrige institutioner.

Det er de fem betingelser, som er afgørende for, om Socialdemokratiet kan medvirke til forslagets gennemførelse i Folketinget.

Jeg kan ikke lade være med at sige, at det virker, som om ministeren taler med to tunger. På den ene side lægger ministeren meget vægt på at fremhæve, hvor det ikke sker nogen ændringer i forhold til det nuværende system, så vi ikke behøver at være så nervøse. På den anden side siger ministeren, at det, der er tale om her, er, at vi skal finde nogle andre løsninger, og at de ikke må koste så meget. Jeg har altså meget svært ved at se, at begge dele kan gå op i en højere enhed, men vi kan få afklaret i udvalgsarbejdet, hvor langt vi kan komme med de præciseringer, som er afgørende for vores endelige stillingtagen.

Merete Aarup (KF):

Det er altid spændende, når Socialdemokratiet melder ud i anden omgang, men der var en ting, der undrede mig meget ved det, fru Jytte Andersen sagde, og det var, at det skulle være uddannet personale. Vil det sige, at hele den pædagogmedhjælperordning, som er i daginstitutionerne i dag, nu skal falde helt væk? Så vidt jeg er orienteret og efter det, jeg kan se, er der ingen uddannelse til pædagogmedhjælperne, men hvis vi skal tænke nyt og gå nye veje, nytter det ikke noget, at vi sætter så snævre rammer op, at der ikke er mulighed for at prøve noget alternativt.

Det, jeg i dag kan forstå på Socialdemokratiet og på fru Jytte Andersen, er, at alt skal blive, som det hidtil har været. Der må ikke tænkes nyt, og det er vel nok synd for alle de mennesker, der gerne vil gøre noget i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

I alle landets daginstitutioner er der en balance mellem uddannet og ikkeuddannet personale, og det er selvfølgelig den form for balance, der også skal være i disse ordninger. Jeg kan forstå på fru Merete Aarup, at den nye tankegang hos Det Konservative Folkeparti og muligvis også hos regeringen – det er nogle gange lidt svært at finde ud af – går ud på, at det skal være uuddannede medarbejdere, der skal etableres i disse ordninger. Og så er vi ikke med på det nye.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Vi har overhovedet ikke udtalt os om, at det skal være uddannet personale. Vi har sagt, at de ordninger, der skal i gang, skal kommunerne godkende og støtte. Men jeg fik ikke noget svar på, om man ikke mere ønsker pædagogmedhjælpere i vores daginstitutioner, for de er jo uuddannede, ganske vist i forhold til de uddannede pædagoger.

Hvis vi skal gå nye veje, er vi altså også nødt til at se på, hvilke muligheder der er, og vi mener ikke, at vi igen skal lægge så stramme og snærende bånd på kommunerne, at der ikke kan udvikle sig det, vi gerne vil have skal udvikle sig, nemlig små enheder, som kan løse de venteliste-problemer, forældrene har her og nu.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg gentager: I landets daginstitutioner er medarbejdergruppen sammensat på en måde, så der både er uddannede og ikkeuddannede medarbejdere, og det er den sammensætning, vi også ønsker præciseret i de kommunale puljeordninger.

Agerschou (SF):

Der var meget, man kunne kommentere i socialministerens indlæg, men jeg vil nøjes med to ting:

[Agerschou]

Af en eller anden interesserede socialministeren sig for SF's forhold til BUPL's forretningsudvalg, og jeg forstod nærmest socialministeren sådan, at hun var utilfreds med, at vores indlæg indeholdt synspunkter, som ikke engang BUPL's forretningsudvalg ville stå bag. Derfor vil jeg godt orientere socialministeren om, at vi ikke konfererer med BUPL's forretningsudvalg, inden vi kommer med vores indlæg i Folketinget.

Så synes jeg, socialministeren havde et noget underligt svar på, hvorfor der er spørgsmål fra det tidligere forslag i foråret, der ikke er besvaret. En så teknokratisk begrundelse havde jeg egentlig ikke ventet fra socialministeren. Når man vælger at lave en førstebehandling, lige før Folketinget lukker til sommerferien, er det, fordi man gerne vil have udvalgsarbejdet i løbet af sommeren, og fordi Folketingets socialudvalgsmedlemmer skal have lejlighed til at stille spørgsmål og få svar, så forslaget kan få en hurtig behandling i løbet af efteråret.

Socialministeren siger, at spørgsmålene ikke blev opretholdt. De to spørgsmål, jeg refererede til, blev stillet den 26. maj. De bortfalder først den 15. september.

Hvad handlede de to spørgsmål om? Det ene handlede om, at udvalget bad om at få tilsendt en undersøgelse fra Sverige, det andet om en redegørelse for årsagerne til lukning af den minidaginstitution, vi har snakket om, i Lyngby-Tårnbæk Kommune.

Det er for mig at se to væsentlige svar at få for Folketingets Socialudvalg til brug for debatten i dag, og når socialministeren siger, at spørgsmålene ikke blev opretholdt, synes jeg, det er for teknokratisk. Jeg synes, at man skal være mere end almindelig bureaukrat for ikke at kunne indse, at vi naturligvis var interesseret i at få besvaret de pågældende spørgsmål. Men det må være noget, vi husker på, at socialministeren og Socialministeriet fungerer så bureaukratisk, at vi hele tiden skal sørge for at få rykket for svar på de spørgsmål, vi stiller i Folketingets Socialudvalg. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at vi stiller dem ikke for sjov. Vi stiller dem for at få viden og for at få opklaret, hvilke konsekvenser et givet lovforslag vil få.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 62:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af ungdomsydelse).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 9/11 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Pernille Forchhammer (S):**

Ak ja, så står vi her igen med socialministerens forslag om ungdomsydelse. Det er kun 5½ måned siden forslaget blev nedstemt. Det mødte dengang en mur af gode og vigtige indvendinger og argumenter, men den mur står der endnu. I stedet for at fjerne indvendingerne og forbedre forslaget bøjer socialministeren stædigt hovedet, tager tilløb og håber, at det er muren, som først går i stykker.

Forslaget er så identisk med det nedstemte forslag, at vi mener, en genfremsættelse er spild af Folketingets tid.

Socialministerens argument i pressen har været, at tiden arbejder for forslaget. Her tager socialministeren alvorligt fejl. Rundt om i landet arbejder både tid og kommuner for de unge. En lang række kommuner er blevet trætte af, at regeringen ikke kan finde ud af at løse de store problemer med adgangs begrænsning, med mangel på praktikpladser og med beskæftigelsesproblemer i øvrigt, trætte af, at ministrene ikke kan finde ud af at tale sammen og komme med en fælles løsning, men i stedet fortsætter med at opdele ungdomsbeskæftigelsen mellem fire ministerier, og specielt trætte af at se unge, raske og motiverede unge, blive kasseret og henvist til bistandshjælp.

Som eksempel vil jeg nævne tre kommuner, nemlig Odder, Hørning og Ballerup, som allerede er gået i gang med at finde tilbud til de un-